

NAJVIŠI AKADEMSKI STUPANJ Stipan Jonjić i Silvana Vranić novi su riječki akademici

Prepoznat dugogodišnji rad riječkih znanstvenika

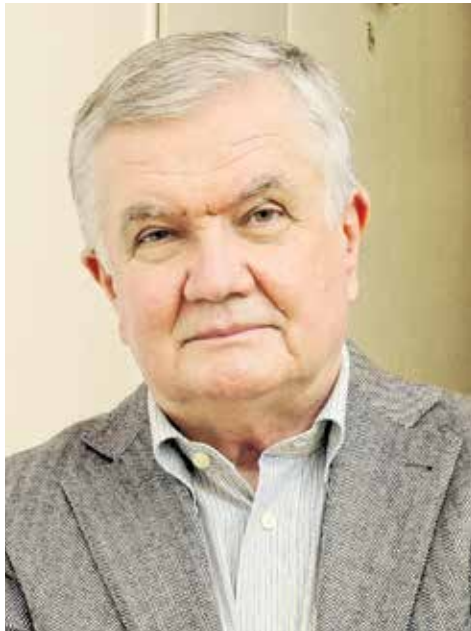
Jonjić je redoviti profesor u trajnom zvanju i voditelj Centra za proteomiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci i izabran je u Razredu za društvene znanosti. Silvana Vranić je redoviti profesor Odsjeka za kroatistiku riječkog Filozofskog fakulteta, a izabrana je u Razredu za filološke znanosti

Ingrid ŠESTAN KUČIĆ

RIJEKA » Odlukom Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti, Stipan Jonjić i Silvana Vranić novi su riječki akademici. Jonjić je redoviti profesor u trajnom zvanju i voditelj Centra za proteomiku Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, među vodećim je znanstvenicima u biomedicinskom znanstvenom području s visokom međunarodnom prepoznatljivošću i ugledom te je izabran za redovitog člana u Razredu za društvene znanosti, dok je Vranić vodeća hrvatska dijalektologinja i najveći autoritet za sjeverne čakavske govore hrvatskoga jezika te redoviti profesor Odsjeka za kroatistiku riječkog Filozofskog fakulteta, a izabrana je za redovnog člana HAZU-a u Razredu za filološke znanosti.

Novi virusni geni

Područje Jonjićeve znanstvene aktivnosti odnosi se uglavnom na patogenezu i imunologiju virusnih infekcija te razvoj cjepiva. Međunarodnu znanstvenu prepoznatljivost on i njegova grupa ponajviše su stekli kroz otkrića novih virusnih gena koji reguliraju imuni odgovor domaćina. Radovi su mu objavljeni u vrhunskim časopisima, a publicirao je 236 znanstvenih radova koji su citirani više od 10 tisuća puta. Nastupom pandemije bolesti COVID-19, profesor Jonjić i njegova grupa posvetili su se izučavanju gena, odnosno proteina ovog virusa, razvoju vektorskih cjepiva na ovaj virus te razvoju metoda za detekciju ovog virusa. Ta su istraživanja rezultirala i spoznajama o mogućnosti postizanja imunosti primjenom cjepiva preko nosne sluznice, što je izuzetno važno za sprečavanje infekcije SARS-CoV-2 virusom. Profesor Jonjić bio je voditelj četrdesetak znanstvenih projekata u ukupnoj vrijednosti od više od 100 milijuna kuna, od kojih su mnoge financirale prestižne fondacije uključujući Nacionalni institut za zdravlje iz SAD-a, Europsko istraživačko vijeće, Njemačku zakladu za znanost i drugi. Voditelj je i Znanstvenog centra izvrsnosti za virusnu imunologiju i cjepiva koji okuplja nekoliko vrhunskih grupa u području imunologije i infektivnih bolesti na Sveučilištu u Rijeci i Zagrebu. Ima i nekoliko prihvaćenih patenata, više od 140 održanih pozvanih predavanja i više od 30 mentorstava pri izradi doktorskih disertacija. Mnogi njegovi doktorandi danas su ugledni znanstvenici u zemlji i inozemstvu, a član je i Njemačke nacionalne akademije znanosti – Leopoldine, Europske mikrobiološke akademije

“ Izbor u redovitoga člana Akademije potvrda je da ste nakon izbora u člana suradnika nastavili s djelovanjem koje je struka prepoznala potrebnim hrvatskoj znanosti, u mojem slučaju hrvatskoj dijalektologiji. Ono je i priznanje mojim mentorima i studentima

Silvana Vranić

i Academiae Europaeae. Za svoj rad dobio je velik broj nagrada i priznanja uključujući i Hrvatsku Državnu nagradu za znanost – nagradu za životno djelo te Nagradu Grada Rijeke za životno djelo.

Član je brojnih znanstvenih udruga i uredničkih odbora međunarodnih časopisa, a na temelju znanstvenih otkrića njegove grupe i suradnika u Izraelu, suosnivač je tvrtke Nectin Therapeutics sa sjedištem u Izraelu, koja razvija nove generacije lijekova za imunoterapiju tumora. Za novi status akademika kaže da je doživio kao prepoznavanje njegovog dugogodišnjeg rada u znanosti.

- Naravno da mi je drago da sam izabran u HAZU što sam doživio kao prepoznavanje mog dugogodišnjeg rada u znanosti, brojnih otkrića te uspješne izobrazbe znanstvenog podmlatka i djelovanja na općem planu razvoja naše znanosti i sveučilišta. Što se tiče uloge HAZU-a, kao i drugih nacionalnih akademija, tako je i misija naše Akademije briga o razvoju društva te kritičan odnos spram brojnih pitanja i izazova koji

“ Naravno da mi je drago da sam izabran u HAZU što sam doživio kao prepoznavanje mog dugogodišnjeg rada u znanosti, brojnih otkrića te uspješne izobrazbe znanstvenog podmlatka i djelovanja na općem planu razvoja naše znanosti i sveučilišta

Stipan Jonjić

prati svako društvo, a pogotovo naše koje je prolazilo i prolazi različita i vrlo izazovna razdoblja. Hrvatska je sada dio EU-a što je jako važno i kao društvo moramo učiniti sve da zaustavimo takozvani

»bijeg mozгова« u druge razvijenije zemlje, ali i sve ostalo što je potrebno da povećamo našu kompetitivnost u odnosu na razvijenije EU zemlje. Kvalitetniju, odnosno kompetitivniju znanost prati i razvoj naših sveučilišta, a onda i našeg gospodarstva. Moramo vjerovati da mi možemo postići vrhunske domete kao i zemlje koje nam služe kao uzor, ali pritom moramo raditi na uvažavanju standarda i različitim strategijama kojima ćemo stvoriti pretpostavke za brži znanstveni i tehnološki razvoj. Nacionalne akademije naravno nemaju izravne instrumente koji bi osigurali brži razvoj, ali zasigurno svojim autoritetom, savjetima i stavovima o raznim pitanjima mogu utjecati na razvoj. Naravno, to vrijedi ne samo za znanost, nego i za neke druge pravce razvoja našeg društva, ističe prof. dr. Jonjić.

Priznanje i mentorima

Njegova kolegica Vranić navodi pak da je teško u ovom trenutku izdvojiti što joj osobno znači ovo priznanje, a što znanstveno.

- Uistinu se bavim onim što volim, pa me ljubav prema dijalektologiji i pozivu nastavnika uvelike određuje i kao osobu. Izbor u redovitoga člana Akademije potvrda je da ste nakon izbora u člana suradnika nastavili s djelovanjem koje je struka prepoznala potrebnim hrvatskoj znanosti, u mojem slučaju hrvatskoj dijalektologiji. Ono je istodobno i priznanje mojim mentorima koji su me usmjeravali u toj jezikoslovnoj disciplini, posebice prof. emer. Sveučilišta u Rijeci Ivi Lukežić, mojim kolegama koji su me svojim istraživanjima

poticali na propitivanje vlastitih znanstvenih dosega, instituciji na kojoj radim – Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Rijeci i njegovu Odsjeku za kroatistiku, kao i svim mojim dosadašnjim studentima. Zahvalna sam članovima Akademijina Razreda za filološke znanosti na prijedlogu, povjerenju i podršci, djelovanje unutar krovne institucije naše znanosti motiv je za nova istraživanja hrvatskih organskih idioma i obvezuje me na daljnje promicanje humanističkih znanosti i znanstvene istine. Moj obiteljni prijateljima dugujem beskrajnu zahvalnost što me odano prate na tom putu, kaže prof. dr. Vranić.

Dosad je objavila 5 knjiga, 3 samostalno i 2 u suautorstvu. Knjigama »Govori sjeverozapadnoga makrosustava na otoku Pagu, fonologija i morfologija« upotrijebila je sliku jednoga jezičnog područja koje je dotad na dijalektološkoj karti Hrvatske imalo mnogo praznina, a njezina knjiga »Čakavski ekavski dijalekt: sustav i podsustavi« smatra se najboljom dijalektološkom monografijom objavljenom u Hrvatskoj u 21. stoljeću.

Plodna znanstvenica

Objavila je više od 80 znanstvenih radova, gostovala je kao predavač na više sveučilišta, uključujući Sveučilište u Ljubljani, Sveučilište Columbia te Sveučilište u Bernu. U sklopu programa Erasmus+ stručno se usavršavala na Sveučilištu Macquarie, a za svoj je znanstveni i stručni rad više puta nagrađivana. Dobitnica je i Nagrade Josip Juraj Strossmayer za područje humanističkih znanosti. Plodna je i angažirana znanstvenica koja je ostvarila značajne rezultate u istraživanju hrvatskih dijalekata, osobito čakavskih govora. Njezini su dijalektološki radovi temeljiti, iscrpni i precizni, a za mnoge je govore upravo profesorica Vranić otkrila njihovo točno mjesto u klasifikaciji hrvatskih dijalekata.

Za razliku od većine drugih dijalektologa, profesorica Vranić podjednako je kompetentna u istraživanju i opisu svih jezičnih razina – od fonologije i morfologije do sintakse i frazeologije – a među rijetkim je hrvatskim dijalektolozima dobro upućena u suvremene spoznaje o slavenskoj poredbenoj akcentologiji. Svojim je istraživanjima buzetškoga govora i čakavskih govora na području Slovenije Vranić pokazala važnost rubnih govora za jezičnu povijest i dijalektalnu klasifikaciju te je pridonijela boljem razumijevanju povijesnoga odnosa hrvatskih i slovenskih dijalekata unutar zapadnojužnoslavenskoga dijalekatskoga kontinuuma.

Stipan Jonjić i Silvana Vranić izabrani su na izbornoj skupštini HAZU-a održanoj u Zagrebu

EMICA ELVEDJI/PIXSELL